Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimise hind postiga:

12 kuu peale	6 r. — k.	6 kuu peale	3 r. 10 k.
11 „ „	5 „ 60 „	5 „ „	2 „ 60 „
10 „ „	5 „ 10 „	4 „ „	2 „ 10 „
9 „ „	4 „ 60 „	3 „ „	1 „ 60 „
8 „ „	4 „ 10 „	2 „ „	1 „ 10 „
7 „ „	3 „ 60 „	1 „ „	„ 60 „

Wäljamaale aastas 12 r.

Tellida wõib igast päewast alates kuni iga kuu lõpuni. Adressi muutmine — 15 k. ja endine adres üles anda.

Uut kaastööd wõetakse wastu. Igal käsikirjal peab saatja täielik nimi ja adres ligi olema, mis toimetuse teada jääwad. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult sellekohase soowi peale alal. Tasu maksetakse kokkuleppimist mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 2—3. Toimetuse ja talituse adres: Петроградъ, Екатеринск. кан. д. № 29 (Riigi panga wastas). ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik nummer 3 kop.

Kuulutuste hind: nonpareille-rida 20 kop. 4 küljel lehe esotsas 40 kop. Kuulutusi wõetakse wastu talituses kella 10 hom. kuni kella 5 õhtuni, peale seda kuni kella 12-ni öösel lehe trükikojas (Садовая ул., д. № 35, [illegible]).

Nr. 21 (45). Petrogradis, teisipäewal, 27. (9.) januaril. **1915 a.**

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

I.

Ida-Preisimaal Schejschupa orus tõrjusid meie wäed waenlase kallaletungimised temale juurde tulnud abi peale waatamata tagasi.

Weikseli paremal kaldal keskisid meile kasti lõppewad kokkupõrkamised laial wäerinnal. Nii tungisid kasakad Nadrojsi küla lähedal waenlase eskadroni kallale, kellel weel jalawägi abiks oli, wõtsid 20 husari kinni ja said moonawoori kätte. Kell kolm öösel lõid meie husarid sakslased Podlesje ja Grondõi-Stardi külast wälja, kusjuures nad sõjariistu, moona ja traati ära wõtsid. Enam tähtis kokkupõrkamine oli teel Serpetsist Kõpini juurde, kus meie Orschulewo küla piirkonnas kordaminewa öö-tormijooksu toime panime.

Weikseli pahemal kaldal Bsura ja Rawka jõel kestis wastastikku laskmine 24. jan. edasi, kuid waenlane ei wõtnud aktiwlist tegewust ette. Kamioni küla piirkonnas tungisime meie peale ja läksime waenlase kangekaelsest wastuseismisest hoolimata natuke maad edasi. Meie suurtükiwägi andis edukalt sakslaste kolonne peale tuld, kes Semjona juurest Bolimowi poole läks, selle juures jooksis waenlase jalawägi laiali, kuna suurtükid tee äärde maha wisati.

Karpatidel kestawad lahingud terwel wäerinnal edasi. Meie wäed on waenlaste wastupaneku kolmel kindlustatud seisukohal Mejo-Labortsi juures maha murdnud ja teda mitme wersta kaugusele taga ajades 5 kuulipildujat, III polgu komanderi, 47 ohwitseri, 2.518 alamwäelist kätte saanud. Ushoki ülekäigust ja Lutowiskost põhja pool on waenlane taganema sunnitud. Meie wäed, kes waenlase kaewikud ära wõtsid, on siin kolm kuulipildujat kätte saanud ja hulga waenlasi wangi wõtnud. Waenlane, kes Tuholka ja Bestidi ülekäikudest üle tuli, löödi 23. jan. igalt poolt suurte kaotustega tagasi ja oli sunnitud kiiresti taganema. Nadwornaja ja Bukowina teedel koondawad meie wäed, kes raskelt kättesaadawatel mäe seisukohtadel waenlase suurte jõudude pealesurumist tagasi tõrjuwad, ennast pikkamisi tahapoole.

Mustal merel on meie miinilaewad Hopa peale tuld andnud. **Ristleja „Breslau" andis 24. jan. Batumi lähedale tungides meie miinilaewade peale, kes seal manöwrit tegid, 20 tagajärjeta pauku. Pärast kahe paugu laskmist kindluse pealt läks „Breslau" ära.**

II.

Weikseli paremal kaldal on wõitlused Serpetsi piirkonnas enam kangekaelse iseloomu omandanud. Eelwägede kokkupõrkamised olid ka Horshele—Mõschinetsi—Johannisburi piirkonnas.

Weikseli jõe pahemal kaldal kestab suurtükitule andmine edasi, kuid waenlane peab ennast passiwselt ülewal. Katse meie wäerinnast Borshimow — Wolja Schidlowskaja piirkonnas läbi tungida, mida waenlane 18. jan. algas, on juba 24. januarist saadik seisma pandud, selle peale waatamata, et waenlane suuri jõudusid lahingusse kogus.

Niisuguse tagajärje oleme meie oma wägede kindluse ja wahwuse tõttu kätte saanud.

Eelnimetatud maakohas tarwitasid sakslased wõitluses laialisel mõõdul lõhkekuulisid. Alam-Bsura piirkonnas jatkasid meie wäed pealetungimist ja 25. jan. kell 7 hommikuks wõtsid nad kolmest waenlase traat takistuste reast läbi tungides Kamioni küla surnuaia lähedal waenlase toetuspunkti ära. Selle toetuspunkti garnisoni jäänused, 5 ohwitseri ja üle 350 alamwäelise on meie poolt wangi wõetud. Tund aega hiljem toime pandud sakslaste wastulöök löödi suurte kaotustega tagasi.

Karpatidel kestab meie pealetungimine edasi. Wäerinnal Meso-Labortshist kuni Lutowiskini oleme meie mitu kindlustatud seisukohta kätte saanud, kus juures meie siin ööpäewa jooksul kuni 60 ohwitseri ja üle 3500 alamwäelise wangi oleme wõtnud ja peale selle 11 kuulipildujat kätte saanud.

Türgi-Inglis sõda.

Londonis, 25. jan. Ajakirjanduse bürool teatatakse Kairest:

Suezi kanalis ei olnud uusi wõitlusi. Arablased ning üks osa Anatolia soldatitest putkasid ära ja andsid end Inglise wägede kätte. Nende meeleolu on 20. jan. sündinud tormijooksu mõjul suuresti langenud.

Mõned nendest jutustawad, et neil nõuks olnud oma polkude juurde tagasi minna, kuid nähes, et Türgi ja Saksa ohwitserid wiibijaid maha kommutawad, arwanud nad paremaks end wangi anda.

Mitte ükski waenlase soldatidest ei jõudnud wiimases lahingus Suezi kanali lääne kaldani, wälja arwatud wangid ja neli wäejooksikut, kellest juba waremalt teatatud.

Praegu pommitab waenlane Ismalia linna, kuid seni pole weel ükski laeng sihti tabanud. Nad langewad enamalt osalt Timsahi järwe.

Lääne sõjawäli.

Parisis, 24. jan. Ametlikus teadaandes, mis 24. jan. kell 3 p. ilmunud, öeldakse:

23. jan. ei olnud jalawägede wõitlusi üleüldse mitte.

„Breslau" Wene miinilaewade peale 20 tagajärjeta pauku lasknud.

Karpatidel tungiwad wenelased edasi: 60 waenlase ohwitseri ja üle 3.500 alamwäelise wangi wõetud ja 11 kuulipildujat kätte saadud.

„Pealinna Teataja" lugejatele.

Neid lugejaid, kelle tellimise aeg jannari kuuga lõpeb, palume tellimise uuendamisega rutata, et lehe saatmises wahet ei tuleks.

Talitus.

Arras'e ja Reimsi wahel peeti meile kasulikka suurtüki wõitlusi.

Perthes'i ja Masiipe wail on seisukord endine.

Argonne kõrgustikul ja Vaevres on meie suurtükituli waenlase transpordid laiali pildunud ja raudtee rongi, mis 25 wagunist koos seisis, põlema süüdanud.

Põhja-ida pool Somme-Py'd lasksid meie wäed waenlase ehupalli puruks.

Muul wäerinnal ei tulnud midagi olulist ette.

25. jan. teatati kell 3 p. ametlikult: Belgias läks eilane päew rahulikult mööda. Bethune-La Bassee tee ja kanali wahel langes ühe kilomeetri kaugusel ida pool Guenche't tellisekiwi wabrik mis seni waenlase käes oli olnud, inglaste kätte.

Argonne mail andsid Saksa patareid sellele kaewikule, mis 22. jan. meie kätte langes, tuld; jalawägede tormijooksu ei wõetud ette.

Arrase ja Reimsi mahel peeti tagajärjerikkalt suurtüki lahinguid.

Champagnes lõime ühe poole pataljoni tormijooksu Bossaijourist põhja pool tagasi.

Argonne kõrgustikust kuni Vogesideni takistas tihe udu suurtüki wõitluste pidamist.

Kell 11 õht. 25. jan. teatati: Öösel wastu 25. jan. wõttis waenlane Nieuporti mail mõne wähema tormijooksu ette, mis kõik tagasi paisati. 25. januari jooksul ei juhtunud midagi tähtsamat, wälja arwatud waenlase tuleandmine Soissonist põhja pool olewale maa platsile.

Kudas töötawad Prantsuse suurtükid? Prantsuse ajakirjanduse büroo awaldab wangilangenud sakslaste kirjadest ja taskuraamatutest wäljawõtteid, mis Prantsuse suurtükiwäe tuleandmise häwituslikkudest tagajärgedest jutustawad.

Nii näit. kirjutab Saksa soldat 28. augustil: „Lugematu hulk seltsimehi langes grupedena Prantsuse suurtükkide tule käes."

Teine soldat ütleb 31. augustil: „Prantsuse suurtüki wägi on kahjuks kõigiti Saksa wäest parem."

82. tagawara polgu soldat jutustab sellest koledusest, mida Prantsuse patareid waenlase ridades sünnitawad: „Käed, jalad ja liha tükid lendawad mitmesse kalge. Meie seltsimehed muudetakse kõige hirmsamal kombel santideks".

2. sept. kirjutab üks soldatitest: „Peab Prantsuse suurtükiwäe üleolekut tunnistama; meie kahjud tulewad peaaegu ainult waenlase patareide arwuse panna".

17-polgu leitnant tunnistab, et Prantsuse suurtükid matemaatilise täpipealsusega märki trehwawad.

Ühe soldati paewaraamatus öeldakse: „Kalanges prantslastele hiilgaw wõit osaks mille eest nad kõige pealt oma suurtükka peawad tänama".

Meresõda.

Rootsi laew Raumo juures hukka saanud. Soome laewade „Juno" ja „Helias'i" kaptenite jutu järele sattus Rootsi aurulaew „Nahne" 1. jan. kell 4.30 min. päewal Raumo lähedal miini otsa ning sai hukka. Laewameestest ei saadud ühtki ära peasta, sest „Juno" ja „Helios'i" paatsikud, millega õnnetutele appi rutati, ei jaksanud jäält läbi tungida.

Kudas Saksa ristleja „Karlsruhe" moona muretseb? „Stockholms Dagblad" jutustab Port-au-Princest saadud teadete järele, et Saksa ristleja „Karlsruhe", kes senini Amazoni jõe suus peidus olnud, hiljuti oma moonawara Le Mole St.Nicola sadamas on taiendanud. See sadam on Haiti saare lõuna osas Haiti ja Kuba wahelise wäina rannal. Samal ajal on sadamas kaks söelaewa oma koormat tühjendanud, üks New-Yorgist, teine New-Orleanist tulles. Mõlemad laewad olnud Saksa walitsuse poolt palgatud.

Eesti Aleksandri kooli kapitalile uut korraldust.

Kui esimeste Eesti ajalehtede õhutusel rahwusline ärkamine kodumaal hooga wõttis ja ikka enam laineid bakas lööma, omandas ta lõpuks endale Eesti Aleksandri kooli kapitali näol reaalse kuju, Wabastaja Keisri mälestuseks.

1869 a. 14. aug. kinnitati Kõige Kõrgema käsukirja põhjal Eesti Aleksandri kooli kapitali põhjuskiri. Selle kapitaliga pidi Eesti keskkool käima pandama. Waimustus laienes üle Eesti ja igal pool, kus rahwas kokku sai, koguti kopikaid ühise asja jaoks kuni sajatuhandeline kapital kokku sai. Kuid ajad muutusid. Ja 1888. aastal asutati Põltsamaale Eesti Aleksandri kooli kapitali kulul harilik linnakool. Iseäralise „Eesti" kooli asutamine oli sel ajal wõimata. Kuid

rahwas ei jäänud sellepärast uinuma, ei unustanud ka seda sihti, milleks kooli kapitali hakati koguma. Wiie aasta pärast, 1893 a. paluti walitsuselt luba Aleksandri kooli põllutöökooliks ümber muuta ja selleks otstarbeks uut korjandust toime panna.

Ja jälle weeresid suitsutaredest ja linnaurtsikutest kopikad uue waimustusega ja kogunes uus kapital kolmekümnetuhande rubla suuruses. Järgnes uus koolitsemine. Kawatseti keskpõllutöö tehnika õpeasutust asutada ja hakati selleks sammusid astuma.

Pika kirjawahetuse ja isikliste sõitude peale waatamata ei nihkunud asi. Ehk Aleksandrikooli kapitali üle walitsemine küll 1887 a. 29. sept. ministrite komitee otsuse järele määramata aja peale walitud kuratoriumi kätte läks, jäi kapital ise hariduse ministeriumi wõimukonna kätte ja kuratoriumil oli wõimalik ainult protsenta linnakooli ülewalpidamiseks tarwitada.

Arusaadaw, et sarnane olukord rahwa soowidele ei wastanud ja et kuratorium sellega leppida ei wõinud. Et hariduse ministeriumil nähtawasti soowi ei olnud kapitali põllutöö tehnika kooli ülewalpidamiseks tarwitama hakata, s. t. kooli ümber muuta, siis tuli selleks sammusid astuda, et kapitali walitsemine nim. ametkonnalt põllutöö peawalitsuse alla üle antakse, kes enam wastutulelikkust põllutöö kooli käima panemiseks awaldas.

Kui 1905 aastal Eesti Aleksandri linnakool kinni jäi, siis tuli kapitali ülewiimise küsimus seda tõsisemalt päewakorrale. Selleaegne põllutöö pealitsuse juhataja ja põlludepartemang olid põllutöö kooli asutamise mõttele sedawõrd päri, et nad Aleksandri kooli kuratoriumile ajutiselt, kuni kapitali üleandmiseni ja põllutöökooli awamiseni Wiljandi maakonnas Kõo kroonu mõisad ühes kõige liikuwa ja randwaraga rendile andsid.

Isegi haridusministeeriumis oldi asjaga nii kaugelt päri, et Liiwimaa rahwakoolide direktor 11. mail 1907 aast. № 1715 all Aleksandri kooli kuratoriumile teatas, et hariduse ministeriumil kapitali üleandmise wastu midagi ei ole.

Et mitte aega wiita, awati Kõo mõisas ajutised pikema ajalised põllutöö kursused. Kuratorium töötas kooli awamise mõttes ja astus esimeses joones selleks sammusid, et korraldust luua, kes kapitali walitsemise oma kätte wõtaks, sest senise kuratoriumi hoolde ei tahtnud walitsus kapitali walitsemist jätta.

M i k s p ä r a s t? Mitte sellepärast, et kuratoriumi wastu usaldus oleks puudunud, waid sellepärast, et kuratoriumi juhatuskiri puudulikult oli kokku seatud ja et tema seljataga wormilikult mitte laiemad rahwa hulgad ei seisnud: pidiwad ju kuratoriumi liikmed ise mõne liikme surma wõi wäljaastumise puhul uusi liikmeid juurde walima.

Püüti uut üle-eestilist seltsi asutada, kelle kätte kapitali walitsemine ja asutatawa põllutöökooli ülewalpidamine pidi jääma. Kuid sel ajal oli see mõte ka läbiwiimata.

Peeti siin ja seal suurematel koosolekutel selle üle läbirääkimisi ja waielusi. Warsti tekkisid mõnel pool isegi kolgasamaalised huwid ja üksiku maanurga ja linna mehed tulid ettepanekutega: miks peab just Aleksandri kooli kapitaliga asutataw kool K õ o s s e jaama aga mitte Tartu wõi Põltsamaale jne? Olla ju kõikidel ühtewiisi selle kapitali peale ühesugune õigus. Mõnelt poolt soowitati isegi kapitaliga rahwa ülikooli käima panna jne. Aastat 4—5 kulus sarnase arutuse peale ära, kuid kaugemale pole jõutud.

Et kapitali walitsemiseks uue korralduse loomine liig laialisele pinnale sattus ja tema lõppu ette ei wõinud näha, siis hakati teist korraldust põllutöö kooli käimapanemiseks looma. Lõpuks saadi sellega nii hakkama, et kodumaa suuremad põllumeeste seltsid oma asemikkude läbi kooli põhjuskirja ära kinnitada ja kooli enese 1914. aasta januari kuul käima said.

Wahеajal olid hariduse ministeriumis waated muutunud. Ja et kapitali ülewiimiseks mingisuguseid kindlaid lõpusammusid polnud astutud ega uut korraldust loodud, siis leidis Riia õpekonna kurator wõimalikuks olewat nimetatud kapitali uuesti asutatawa kõrgema rahwakooli toetamiseks Põltsamaal rakendada. Tema algatus leidis ministeriumis poolehoidmist ja nõnda kujunes wälja see soowimata sündmus, mis juba kewadel oma alguse sai ja 20. januaril Põltsamaal lõpule jõudis: rahwa enese poolt walitud ja walitsuse poolt kinnitatud kuratoriumi käest wõeti kapitali walitsemise wiimane tunnus— koolimaja wõtmed sunniwiisil ära. Wiimase aja hariduseministeriumi ametkonna seisukohta walgustab iseäranis nähtus, et Riia õpekonna kurator uusi kuratoriumi liikmeid enam ametisse ei kinnitanud, nii et kuratoriumi ainult 2 liiget wiie asemel järele oli jäänud.

Kuid niisama häwitawalt mõjus ka meie meeste kolgapolitik. Paari aasta eest ilmusid kodumaa lehtedes teated, et Põltsamaa saadikutena hrad K. Jürmann, preester W. Lük ja kohaliku kroonualguskooli koolisp. J. Peterson Riia õpekonna kuratori palwel olla käinud, soowides, et Karlshofi Aleksandri kooli kapitaliga jälle linnakool awataks ja seletades, et see „terwe rahwa" soow on.

Samaste „palweränd ajate" käik ei jäänud asjakäigu peale mitte mõjuta. Sellest saadi teada ja kirjutati ka ajakirjanduses. Kuid kes wastutab selle eest, et ka selleks mõnest Kolgast sammusid ei astutud, et uusi kuratoriumi liikmeid ei kinnitataks?

Nagu meile nüüd ustawalt poolt teatatakse, on uus hariduseminister seletanud, et tema kapitali ülewiimist „täitsa loomulikuks peab ja toetab. Ühtlasi on ta ka kohalikkudele ministeriumi esitajatele 20. jan. telegrafi teel teatanud, et uu. kooli awamisega Aleksandri kooli kapitali küsimust kudagi ei wõi siduda. Kooli ülewalpidamiseks tuleb kroonu allikatest summasid leida.

Ja mis teeme meie ise? Kas hakkame jälle waidlema ja otsustama, kuhu seda kapitali kohasem oleks paigutada!

Arwame, et see küsimus kord juba küllalt arusaadaw ja selge peaks olema: meil on juba laiemale alusele seatud põllutöö kool käimas, sinna on juba osa sellest kapitalist tarwitatud. Tema juurde wõiks ka kõitsuguseid kursusi asutada, mis meie tegelikule põllumehele kõige enam tarwilikud. Tarwis on ainult samuti laialdasele alusele seatud asutus luua, kes selle kooli juures Aleksandri kooli kapitali üle walitseks. Soowitaw on, et põllutöö kooli praegused kuratoriumi liikmed ka Aleksandri kooli kapitali liikmeteks walitaks, ainult selle wahega, et nende wolitused kapitali asjus kooli kinnijäämise puhul mitte ei lõpeks, waid et sel puhul teda muuks otstarbeks wõiks tarwitada.

Tahaks loota, et meil juba niikaugele on jõutud, et asja seisukorrast aru saadakse ja tõsiselt asi lõpule wiiakse.

p—.

Riigiwolikogus.

Täna, k. 1½ päewal astub riigiwolikogu kokku. Nii kui ette on otsustatud, peab awamise kõne wolikogu esimees M. W. Rodsjanko. Peale teda wõtawad sõna ministrite nõukogu esimees J. L. Goremõkin ja wälimiste asjade minister S. D. Sasonow.

Peale selle algawad politiliste rühmade esitajate kõned.

Koosistumise üleüldine iseloom saab samasugune olema, nagu ta 26. juulil oli. Kõnelejatena astuwad üles ka üksikute rahwuste esitajad, eestlaste poolt — Liiwimaa talurahwa saadik Dr. Raamot.

Et koosistumisel ka meie kirjasaatja saab wiibima, siis awaldame homme täieliku koosistumise kirjelduse.

Prantsuse merewäe-ohwitseri kiri.

Meie toimetusele on lahkelt ühest kirjast, mille keegi Prantsuse merewäe ohwitser Wahemeres olewalt uuelt dreadnoughtilt „La France" ühele Wene ratsawäe polgu ohwitserile saatnud, ärakiri awaldamiseks saadetud. Et tähendatud kiri mõndapidi huwitust pakub, siis awaldame allpool selle ära kirja terwelt, nii nagu ta meile kätte on toodud.

Miinilaew „France"
Meres Dardanellide merekitsuse ees.

„Tere, kallis sõber. Teie küsite oma kirjas, kus ma elen ja mis ma wiimase poole aasta sees olen teinud, sest saadik kui meie teineteist Krasnoje Selos paradi ajal, mis presidendi auks toime pandi, naha saime. Krasnoje Selos! Kui ammu see oli! Kuus kuud. Aga missugused kuud! Kuus kuud sõda, kõige hirmsamat sõda inimesesoo ajaloos! Kes wõis sel päewal arwata, kui ma teid wiimast korda ilusa eskadroni eesotsas nägin, kes wõis arwata, et Wene wägew sõjawägi ennast juba mõne nädala pärast wõitlusewalmis seab, et meie ja meie liiduosalise Inglise wäega seltsis tsiwiliseritud rahuliku Europa õiguste eest wälja astuda, mida Saksa metslased ähwardawad.

Läks pool aastat mööda. Ja kui kaugel on meie waenlane alles oma eesmärgist! Üksteise järele langewad tema plaanid kokku! Juba suur osa tema sõjalaewastikust on otsa saanud. Saksa asumaad on kaotatud. Kaubandus kinni surutud. Enam kui kaks miljoni Saksa sõjameest wäerinnast kadunud... Aga missuguse kindla ja otsustawa tooniga rääkisid nad alguses oma hirmsast ja tagasiheidmata sissetungimisest Parisi ja Wilhelmi hommikusöögist Armenonvilles. Ei ole tarwis sõtta minnes kiidelda, herrad sakslased, ja seda on kindral Joffre teile selgeks teinud!

Teie küsite, mis selle kuue kuu sees sõjalaewadel sündis? Mida on meresõjamehed korda saatnud? Nendest on wähe kuulda. Jah, muidugi! Merel, sugulaste ja tuttawate silma alt kaugel peawad meremehed oma wõitlust, ja kerge on neid unustada. Palju, wäga palju on nad üleüldise asja kasuks teinud, aga see paljugi ei paista pealiskaudsele pilgule silma ja laewastikkude raske wägitegu on alles laialisest kuulsusest ilma. Kitsit, häwitaw waenlase kallaste pommitamine, waenlase jõudude täielik häwitamine, maailma teede tarwitamise wabadus liidulastele, kes igalt poolt elamiseks ja sõjapidamiseks oma tarwiduste täitmist wõiwad saada, wabadus kindlalt ja rahulikult oma wägesid edasi toimetada jne. — see on, mida meremehed wõideldes kätte on saanud, mille peale aga keegi ei mõtle. Teie ei usu mind, kuid meil, Prantsusmaal, tuletati, kui ma ei eksi, meremehi ainult siis kõige esimest korda meelde, kui nad oma ülearused jõud Flandria kindlamaa lahingusse saatsid ja siin wabariigi presidendi käest kuulsuse ja liwu osalisteks said.

Aga ei maksa nii rutata.

Nii siis, mu kallis sõber, kui meie laew „La France" lahkelt Wenemaalt Bresti sõitis, oli sõda juba kuulutatud. Ruttu, ruttu! Meie mobiliserisime end kiiresti ja sõitsime Touloni taha. Ei tohtinud ühtki päewa, ühtki tundi kaotada. Laewastik pidi XIX sõjawäe korpuse rutulist wedamist Algirist wõimalikuks ja muretuks tegema. See oli peaasi. Enne kui Italia oma „jah" wõi „ei" sinna jõudis ütelda, oli kõik walmis, ja esimesed Afrika wäe osad sammusid juba Europa mannermaale.

Siis algas hädaohtlik blokad. Kui palju oli neid öösiseid ärewaid, wäsitawaid wahipidamise kordasid, kus silmad pimedusesse tungisid, waenlast ja tema salakaupa otsides! Kui palju wägesid wedasime meie, kallist transporti waenlase eest warjates!

Blokad — see on kõige suurem koeraamet terwes merewäe tegewuses. Ta pingutab erkusid sada korda rohkem, kui ükski teine lahing. Aga midagi ei ole teha, ta on tarwilik. Ta ongi see kontroll mereteede üle, mille tarbeks sõjalaewastikud üleüldse asutatakse ja mille kättesaamise pärast lahinguid lüüakse. Kõige karwapealsemalt läbi wiidud blokad annab imestamapanewaid tagajärgi. Waenlane, tema sõjawägi, tema rahwas, tema majandus, — kõik on tegelikult wälimisest ilmast lahutatud ja häda temale. Lind on juba klaaskupli all wangis, kui õhupump äkitselt töötama hakkab. Iga minutiga wäheneb hapnik. Lind hakkab rahutuse tundemärkisid ilmutama. Ajab noka laiali lahti. Tiiwad hakkawad kramplikult wärisema. Weel üks minut, ja lind langeb tumedate, surnud silmadega maha.

Sisseweost ilmajaetult ja maailmast lahutatult waagub waenlane. Tema laewastik ei aita teda. Laewastik läheb merele ja katsub midagi teha, aga kõik läheb luhta. Liidulaste waprate merejõudude wastu wõideldes juba 130,000 tonni laewastikku kaotades nägi Saksamaa mõne päewa eest jällegi „Blücheri" ja „Kolbergi" hukkasaamist, nägi oma paremate ristlejate ja dreadnoughtide „Seidlitzi" ja „Derfflingeri" häwitamist.

Kõige tänamatam ja kõige wähem silmapaistwam osa teiste liidulaewastikkude keskel on Prantsuse laewastiku oma. Meie ees olew waenlane austrialane on enese targalt oma Cattarosse ja Polasse ära peitnud. On ära peitnud ja wahib ilma tegewuseta. Ainult ükskord tahtsid austrialased lahtisesse mere wahtida, saatsid sadamast oma ristleja „Zenta" wälja, kuid mõne minuti pärast oli see juba põhjas. Meie weealuste paatide noortele, tulistele ja kannatamata komanderidele ei olnud sugugi tegewuseta wahipidamine waenlase sadamate lähedal sugugi meelt mööda. Suure julgusega läks paat „Curie" Pola sadamasse, waenlast sealt eest leida lootes, kuid ei saanud sealt enam tagasi. Oma miinid laskis ta küll wälja, ja kui Italia teated õiged on, siis plahwatasid need miinid isegi waenlase uue dreadnoughti „Viribus Unitis" lähedal.

Julgunud Saksa-Türgi kokkumäng Konstantinopolis on meie laewastiku teie enam ligindanud. Wahemere laewastik on nüüd Mustamere laewastikust ainult Dardanelli ja Bosporuse merekitsusega lahutatud. Peame lootma, et seegi takistus warsti kaob. Meie usume kindlasti, et see rõõmupäew tuleb, kus liidulaste admiralid üksteisele wastu tulles terwituspautusid laewad... „Ettekujutus", ütlete teie. Aga ka ettekujutused lähewad wahel tõeks.

Et seda kätte saada, on waja teed, wahwust, kangelase tegu. Oma jõudu tundes ja enesel põhjust teades Inglise ja Wene laewastiku abi peale loota, ja oma wõitu sise kindlalt uskudes teeb Prantsuse laewastik oma tööd. Ma ei hakka teile Prantsuse meremeeste wägitegusid meelde tuletama. Ma ei kõnele oma „Harnier"'st, „Maile"'st ega teistest, kes Põhja meres Belgia kalda lähedal inglastele suureks toetuseks olid. Selle kõige üle wõib kirjutada ja wist olete teie seda ka ajalehtedest lugenud. Kuid saladuse hoidmise tarwilikkus keelab kahjuks hulka teisi wägitegusid awaldamast. Nende hindamine tuleb pärast poole.

Wabandage minu kirja, wõib olla, nii liigset pikkust. Ma tahtsin teie küsimise peale wastata, ja ei tea, kui hästi see mul korda läks. Et teie ise ka ohwitser olete, siis teate wäga hästi, miks ma oma kirjas awalik ei wõinud olla. Minu poolt wõõrsamaale saadetawa kirja ridades ei tohi ka saladuste awaldamisel aset olla. Ometi loodan ma, et oma wastusega teid osalt rahustada suutsin. Ma juhtisin ainult tähelepanemist selle suure ja tähtsa ülesande peale, mille täitmine Prantsuse laewastiku osaks sai ja mis meid teiste liidulaewastikkudega ühes kahtlemata lõpulikule wõidule wiib.

Sel päewal ei ole saladuse katet enam tarwis, ja kõigile saab selgeks, et ilma sõjalaewastikkude osawõtmata, ilma suure blokadita Europa wõitlus teutoonlaste ähwarduse wastu palju raskem oleks olnud. Siis saab tähtsa töö wäärtus selgeks, mida sõjalaewastikud korda on saatnud. Siis ei ole enam kahtlust, et sõjalaewastikud seda tõesti teewad ja teinud on, mille tarwis nad asutati. Siis selgub, et liidulaste laewastikud Saksamaa kategoriliselt merest ilma on jätnud, tema jõuetuks teinud, tema kinni sidunud ja oma sõjawägedele abiks olnud selle hirmsa ähwarduse purustamise juures, mis liig kaua ja liig raskelt teiste rahwaste hea käekäigu, wabaduse ja rahu kohal lasus.

Jällenägemiseni, mu armas sõber! Ma loodan, et sõja seisukorras, raskuste ja murede keskel teie jälle aega leiate „France" peal olewat ohwitseri meelde tuletada, kes terwe oma elu Prantsusmaa ja tema sõprade teenistusesse paneb. Teie kiri tegi mulle ja mu seltsimeestele palju rõõmu. Seal oli, teate, palju imelikku wahwust, palju õiget sõjawaimu!

Teist südamest lugu pidades

X.

Wäljamaa.

Austria-Ungarit pole olemaski! Austria seisukorrast juttu tehes tähendab ajaleht „Tribuna": „Wien on ainult nimeeeliselt riigi pealinn. Tõepoolest tuleks Budapest ja Berlin Austria pealinnadeks tunnistada. Tieti öelda, pole Austria-Ungarit olemaski, waid on Saksa-Ungari. Austria sõjawäe üle komandeerib Saksa staab, kuna riigielu juhtimine Ungari ministrite käes seisab. Wien seisab kindral Hindenburi ja Bethmann-Hollwegi eestkostmise all. Nende abilisteks on parun Burian ja krahw Tisza. Buriani ametisse panemine ei lõpetanud sõja lõppu, waid aitas ainult Austria-Ungarit weel enam Saksamaa mõju alla lükata".

Berlini leht „Zukunft" awaldas hiljuti Austria wastase kirjatüki, milles lausa öeldakse, et Saksamaad keegi muu pole hukatusesse tõuganud, kui Austria. Saksamaa pidawat üht riiki kaitsema, kes enesel mingisugust kaitsejõudu pole. Leht soowitab Austriat üksi jätta, sest selle riigiga ei makswat üleüldse enam rehkendada.

„Giornale d'Italia" teatel olewat Austria troonipäria Saksamaale sõidul sõjawägede ümberpaigutamise plaanidega sidet. Saksa wäge(i)d täidetakse wahetpidamata Austria-Ungarisse, kuna Austria wäed Saksa sõjawäljale sõidawad.

Austria pealtaab seisab ilma erandita Saksa kindralite käes. Wälise politika eest wastutab krahw Tisza, praegune seisukorra ainuke peremees. Ungari usaldas oma maa kaitsemise sakslaste kätte ja seltskond awaldab täielikku rahulolemist. Ainult Wienis, see täh. just Austrias, tuntakse teatawat arewust ning kõneldakse sakslaste „ülewõimust".

Saksamaa rahustab Amerikat. Saksa saadik Washingtonis ilmutas Suurbritannia wete sõjategewuse piirkonda wõtmise üle seletuse, milles öeldakse, et Saksa walitsusel sugugi nõu ei ole Amerika laewadele raskusi sünnitada, seda wähem weel neid kinni pidada. Saksamaa ei takistawat neid Amerika laewu, mis rahuliste elanikkude tihtidele toidumoona weab, olgugi waenulistesse riikidesse.

Norra laewa kinni pidamine. Kobes peeti Norra aurulaew „Christian Bev" kinni, millega uus Saksa saadik Hiinamaale sõitis. Kuulu järele olewat laew sakslaste poolt teele saadetud. Laewa komande hulgas on kaks Saksa ohwitseri.

Täielik ja lõpulik ühinemine. Parisi leht „Tempo" ütleb liiduriikide rahaministrite nõupidamisele pühendatud kirjatükis, et ühenduslaste solidaritet nüüd kõigis küsimustes ning kõigil aladel — olgu politika, sõjapidamine, rahaasjandus, majandusline elu, wõi muu — lõpuliku täiuseni on tõstetud. Iga üksiku riigi jõud täieneb liidulaste jõusalwest, mil kombel nad ühes koos murdmata wägewust wõiwad awaldada.

Saksa riigipäewa kokkukutsumine. Berlinist teatatakse Kopenhagenisse ametlikult, et riigipäewa esimees Kämpf saadikutele riigipäewa kokkuastumisest, mis 25. webr. peale on määratud, teatada laseb.

Wene sanitarsalk Serbias. Bulgaria tel. agentur teatab 25. jan.: Würstinna Trubetskoi sanitarsalk jõudis 8 waguniga ning sidumise abinõudega 24. skp. Kustshukki, kust ta samal päewal Nischi sõitis. Bulgaria walitsus pakub salgale igakülgset wastutulelikkust.

Nischist teatatakse samal päewal Wene sanitar salga pärale jõudmisest. Muu seas oli Serbia peaminister salka wastu wõtmas.

Rahaminister Bark jõudis 25. jan. Londoni.

Wenemaa.

Moskwa linnawolikogu tegi erakordsel istumisel otsuseks Kaukasia sõjapõgenejate heaks 100.000 rbl. anda. Samal koosolekul tehti kindlaks, et linn kanalisatsioni laiendamiseks Moskwa pankadest 15 miljoni 9 kuu peale laenab, kuni wõimalikuks saab suuremat (36-miljonilist) laenu teostada.

Sakslaste maaomandus aresti all. Odessa kindralkuberner pani 18 Austria ja Saksa alama liikumata waranduse — maa, majad — aresti alla. See warandus on ühtekokku mitu miljoni rbl. wäärt.

Austrialaste rüüstamised Podolia ja Wolõni kub. Nüüd on täielikud ametlikud teated muretsetud, missugust rüüstamist austrialased Podolia ja Wolõni kub. wiibimisel omale on lubanud. Wolõni kubermangu 5. maakonnas on austrialased 171 talumaja maha põletanud. Nende eest maksis semstwo talupoegadele täie kinnitusesumma wälja. Suurt abi said talupojad ka põllutöö peawalitsuselt, kes peale 35000 rublalise abiraha ka mõned mahapõletatud talud uuesti üles ehitas. Proskurowi maakonnas, Podolia kubermangus sai Troitski klooster palju kannatada, kuna austrialased kloostri pihta tuld andsid, ehk küll siin mingisuguseid kindlustusi ei olnud. Ka tungisid austrialased kloostrisse, kihutasid nunnad kirikust wälja ja hakkasid kirikus ümber kolama ettekäändel, nagu otsiks nad kasakaid. Kamenets-Podolskis wiibisid austrialased mitu päewa. Linna pihta anti umbes 200 pauku.

Saksa waranduse ärawõtmine. Kiiewis on tuntud Siemens-Halske wabriku jaoskond sunniwiisil ära wõetud, kuna seda wabrikut täiesti Saksa ärisutuseks tuleb pidada. Wabriku ruumid, töökojad ja kontorid pandi esialgul pitsari alla kuni wabriku waranduste kohta nimekiri kokku seatakse. Nende waranduste wäärtus ulatab üle miljoni rubla.

„Saksa laewastiku seltsi" Kiiewi osakonna asjus ettewõetud uurimine on lõpule jõudmas. 15 süüalust istuwad eeluurimise all kinni. Suurem osa nendest oli Kiiewis wäljapaistwatel kohtadel.

Rändawad ettelugemised. „Petr. Kurjer" toob huwitawa teate uue algatuse kohta, mis N.-Nowgorodi kubermangus semstwo kooliõpetajate poolt rahwa filmaringi laiendamise mõttes ette on wõetud.

Kooliõpetajad ja kooliõpetajannad sõidawad külades ümber ja peawad seal mitmesuguseid kõne ja kirjanduse õhtuid, kus talupoegadele sõja üle teateid antakse, neid lähemalt ära seletatakse, käesolewa sõja põhjusi awaldatakse, sõja tagajärgedest räägitakse jne. Need kõneõhtud leiawad talupoegade poolt sooja wastuwõtmist, kuna nad rohkel arwul koolimajadesse kokku tulewad, kus sarnased õhtud harilikult peetakse. Ülemalt poolt ei ole sarnaste õhtute toimepanemisele takistusi tehtud.

Kohutawa kuritöö arutamine algas Tambowi ringkonnakohtus, nagu „Russk. Slowo" teatab. Kaebe all seisab 15-aastane Porošchin, kes Räsani-Urali raudteel Kandaurowka jaamas sandarmi perekonna kallale kippus. Asi olnud lühidalt järgmine:

1911 a. detsembril sõitis Porošchin Kandaurowka jaama oma tuttawa, kohaliku sandarmi Jastrebkowi poja Sergei juurde wõõrusele. Öösel tõusis Porošchin üles, wõttis Jastrebkowi mõõga ja hakkas sellega sandarmi perekonna liikmeid raiuma. Esiteks kippus noor kurjategija Jastrebkowi naise kallale, raius selle pooljurnuks, haawas siis Jastrebkowi ennast, tema $1\frac{1}{2}$-aastast tütart, laskis Jastrebkowi 8-aastase poja pihta jahipüssist laengu ja haawas weel kahte Jastrebkowi tütart. Sergei Jastrebkow sai läbi akna majast wälja peaseda ja jaama juurest abi kutsuda. Jastrebkowi korter kujutas pärast niisugust metsikut tegu kohutawat pilti: haawatud inimesed lamasid wereloikudes, seinad ja magamiseasemed olid werised jne. Saadud haawade kätte surid ära Jastrebkowi naine ja tütar, kuna Jastrebkow ise, tema poeg Sergei ja 2 tütart sandiks jäid.

Kohtus tunnistas noor kurjategija end küll süüdlaseks, kuid kuritöö põhjuste kohta andis ta mitmesuguseid üksteisele wastukäiwaid seletusi: ükskord rääkis ta et „selleks teda läikiw mõõk awatlenud, teine kord kinnitas ta, et Jastrebkow temalt püssi ära wõtnud. Kaks eksperti tunnistasid süüaluse terweks, kuna rahwas leidis, et psiikese närwikawa täiesti korras ei ole.

Protsess kestab paar päewa.

Pealinna teated.

Eesti laatsaretist lahkusid pühapäewal 25. jaanuaril kuus meest. Üks neist, eestlane Trolla, lasti kuueks kuuks kodumaale paranemisele, kolm meest saadeti sõjawäljale ja kaks nõrkade komandosse. Igale lahkujale anti laatsareti poolt kaks wahetust pesu, soe särk, willased sokid, jalarätikud, kindad, käterätik, 2 ninarätikut, theed, suhkrut ja paberossa, tubakat ja suitsupaberit, postpaberit, ümbrikka, pliiatsi ja tükk seepi kaasa, peale selle weel igale 2—3 rubla raha, nii kudas komitee otsustanud oli. Kaasa antud asjadest oli enam jagu kõik Eesti seltskonna poolt kingitud.

Lähemal ajal tuleb 15 haigel jälle laatsaretist lahkuda ja teele minna. Laatsareti komisjon pöörab sellepärast helde südamega suguurahwa poole ja palub wäga ülemalnimetatud asju lahkujatele kaasaandmiseks kinkida, ning neid lahkesti Eesti laatsaretti (Петр. стор. Успенскiй пер., 3) toimetada, kus neid tänuga wastu wõetakse.

Laatsareti komisjon.

Petrogradi Eesti Üliõpil. Seltsi Toimekonnal on kaunis rohkesti tööd. Igapäew tuleb ligikaudu 100 kõiksuguseid järel pärimisi. Wiimasel ajal on ka muulased Toimekonna poole mitmesuguste järel küsimistega pööranud: wenelased, lätlased, poolakad ja ka Balti sakslased, nagu seda nende saksakeelsed kirjad näitawad. Toimekond katsub wõimalust mööda kõikidele wastata.

W. M. Purischkewitsh ja pahempoolsed erakonnad. Pühapäewal astus W. Purischkewitsh Wene Ühisuses üles ja pidas sõja üle kõnet, kuna ta seal juures ta parempoolsete ja pahempoolsete wahekorrast rääkis. Käesolewa sõja sündmused on Purischkewitshi peale nii mõjunud, et teda nüüd enam äragi ei tunne. Ta leiab, et praegu parem- ja pahempoolsed on ühinenud. Isegi Miljukow hakkab Purischkewitshile meeldima. Nii tõotab Purischkewitsh sellele alla kirjutada, mida Miljukow oma kõnes „Sõda ja Europa intelligent" awaldas. Kui Purischkewitshile samase awalduse eest plaksutati, siis juhib Purischkewitsh tähelepanemist selle peale, et see Wene ühisuses esimene juhtumine on, kus Miljukowile käsi plaksutatakse. Purischkewitsh lubab sellepärast ka hea meelega riigiwolikogu erakondade ühisele koosolekule minna. Oma kõnes kiitis Purischkewitsh ka poolakaid ja leiab, et nende! 1848. ja 1863. aastat unustada wõib. Juudiküsimuses on Purischkewitsh nii kangele jäänud, et ta neid enam ei sõima, kuna ta „juutidest sõja ajal üleüldse ei räägi", nendest tulewat juttu pärast sõda.

XI. gümnasiumi rewiderimine. Petrogradi õpekonna kuratori käsul on inspektor Silnitski poolt kohalikus XI. gümnasiumis rewiderimine ette wõetud. Rewiderimine on nende paljastuste tagajärjeks, mis ajakirjanduses gümnasiumi direktori Rosenfeldi kohta ilmusid.

Adwokadid ei tohi laatsarettides käia. Grupp pealinna adwokatisid tegi linnade liidu Petrogradi komiteele ettepaneku, korraldada liit asja nii, et adwokadid wõiksid latsarettides wiibijatele haigetele ja haawatud sõjameestele õigusteadlist abi maksuta anda. Linnade liidu Petrogradi komitee pööras selles asjas haawatute edasisaatmise punkti põhja raioni ülema kindral Pawlowi poole. Nüüd on wiimase käest ka wastus tulnud, kus teatatakse, et sõjawäe ametkonnad ei leia wõimalikku olewat adwokatisid laatsarettidesse haawatud sõjameeste juurde lasta.

Üleüldisest kohtukorrast wälja eraldatud ja otsustatakse administratiwse korra järele kuriteod, mis nuhtluse seaduse § 1416 ette nähtud, nagu kohalik linnapealik wälja on kuulutanud. Tähendatud paragrahwis räägitakse nendest, kes wõõra nime all elawad, meelega wõõra aumärkisid ehk ordenit kannawad ja omale aunime ehk seisuse wõtawad, mille peale neil õigust ei ole.

Päewasündmused.

— 25. jan. sõitis woorimees Kondratjew Ordinari uul. telegrafi ametniku W. Pawlowi 5-aastase poja peale. Lapse sisemised organid, iseäranis maks on wigastatud. Elu hädaohus.

— Öel wastu 25. jan. warastati Wasj. S. Wäikselt prosp. 40. Smirnowi jaapapoest 600 rubla eest mitmesugust kraupa.

— 25. jan. algas Putilowi uul. nr 2/6 tulekahju kuuekordses majas. Katus ja sarikad on põlenud. Tule kustutamise ajal tungis wesi korteritesse. Kahju 15 tuh. rbl.

— 25. jan. kukkus Shadrina linwäljal Fontanka jõel 15-aastane P. Seliwanow maha ja murdis pahema jala luu.

— 25. jan. wõeti Shukowski uul. 63 keegi Nikolai Bogdanow äratuskella warguse pealt kinni. Teel politseisse katsus waras kojamehe käest ära putkata ja astus temaga wõitlusesse. Selle juures kukkus Bogdanow peaga wastu maha langenud äratuskella, kuna kella jalg temale meelekohta sattus. Haaw elukardetaw.

— 25. jan. toodi Maria Magdalene haigemajasse tundmata isiku surnukeha. Wägiwalla märkisid ei ole.

— Eila tihwtitas 22-aastane Marianne Nawrotskaja enese ära.

— Wiimase kahe päewa jooksul on pealinnas hulk tulekahjusid olnud.

Päewauudised.

Oktobristide-semstwolaste erakonnast wälja astunud on Baltimaa saadikud: parun Engelhardt, parun Wolf, Brewern ja Brasche.

Raha ja kirjade saatmisest sõjawangidele ja muudele isikutele Saksamaal. Selle peale waadates, et kirjawahetus Wene sõjawangidega ja muude omamaalastega, kes Saksamaal, raskendatud on, soowitab Stockholmi Wene komitee, kes „Kontinental" wõõrastemajas asub, oma abi kirjade, raha kui pakkide saatmises, mis mitte üle 10 naela rasked, tähendatud isikutele. Selle juures on tingimiseks, et saajate nimed õigesti ja selgesti üles olgu pandud.

Sunduslik määrus polituri ja laki müügi kohta. Baltimaa kodanlise ülema kindral-leitnant Kurlowi poolt on polituri ja laki müügi kohta uus sunduslik määrus maksma pandud, mille järele polituri ja lakki Eesti-, Liiwi- ja Kuramaal, wälja arwatud Peeter Suure ja Dünaüsun kindluste raionid, ainult tunnistuste järele wõib müüa, mis aktsiisi asutuste poolt wälja antud, kauplustest, kes müügiks politseist luba saanud. Kaupmeestel peawad iseäralised politseipristawi poolt õigeks tunnistatud raamatud olema, kuhu laki ja polituri müügi üle üles tuleb tähendada, kui need wedelikud ja missuguste tunnistuste järele ja kui suures hulgas saadud ja niisama ka kellele neid müüdud, kusjuures ka ostja elukoht üles tähendatud peab olema. Erakorterites ja töökodades wõib lakki ja polituri ainult siis rohkusel pidada, kui teda tehnikaliste ehk tööstusliste wajaduste pärast tarwis on. Selle määruse wastu eksijad langewad rahatrahwi alla kuni kolme tuhande rbl. ehk wangistuse alla kuni kolme kuuni.

Kolmsada rahwamaja. Poltawa kubermangu semstwo on otsuseks teinud, nõuda, et kubermangus wiinamüük jäädawalt ära keelataks. Et inimestel wõimalik oleks aega mõistlikult mööda saata, on semstwo otsustanud semstwo kulul 300 rahwamaja asutada, mis ettewõte kolm miljoni rubla kulu nõuab. Sellest summast tahab semstwo oma poolt poolteist miljoni anda ja poolteist miljoni abirahana kroonult paluda.

Raha saatmisest wäljamaale. Börsekomiteed on kaubanduse- ja tööstuseministeriumile kui ka kreditkantseleile selle üle kaebanud, et mõned posti-telegrafi kontorid rahasaadetusi wäljamaale wastu ei wõta. Nüüd on kreditkantselei postiasutuste jaoks wäljamaale saadetawa raha kohta uued määrused maksma pannud ja postiasutustele need kätte saatnud. Nende määruste järele wõetakse raha, mis Wenemaa sõbralistesse riikidesse läheb, ilma takistamata wastu. Erapooletutesse riikidesse saadetawate summade asjus on sellekohased

kindlustawad määrused makswaks tunnistatud, et raha ka tõesti saajale kätte läheks, ega jatturks mõne teise isiku kätte.

Saksa wangist wabastatud. Riigiwolinik A. A. Dobrowolski, keda sõja algusest saadik Saksamaal kinni peeti, on nüüd sõjawangist wabastatud ja pealinna jõudnud.

Riigiwolinikkude eranõupidamised. Tunaeila ja eila oli Tauria palees riigiwolinikkude erakoosolekud. Esimesel koosolekul wiibisid ligi 300 saadikut ja terwe ministrite nõukogu, peaminister Goremõkiniga eesotsas. Esimese kõne pidas pahempoolne oktobrist Schidlowski. Tema järele rääkis peaminister Goremõkin. Edasi rääkisid Miljukow, Schingarew ja Markow II. Nendele wastas siseminister Maklakow. Üles astus ka wälisminister Sasonow. Koosolekud olid kinnised. Esimene koosolek kandis enam arwustawat laadi, kuna siin sisemine politika kõne alla wõeti.

Saksa professori mõisa konfiskerimine Tartumaal. Nagu „Russk. Slowole“ teatakse, on Tartumaal Freiburi mäeakademia professori Rohlandi mõis ära konfiskeritud ja Balti kroonumaade walitsuse kätte antud. Prof. Rohland on Baltimaalt pärit.

Kindral Kurlowi uus sunduslik määrus, mis neil päewil Baltimaal wälja kuulutatud, keelab ära Wenemaale waenuliste riikide alamatega kirja teel ehk muul wiisil läbikäimisesse astuda. Süüdlasi ähwardatakse 3000 rublaga ehk 3-kuulise arestiga karistada.

Läti wäljarändajad Brasilias on, nagu Läti lehed teatawad, Saksa asunikkudele Baltimaal, kes oma maapidamist likwiderima on hakanud, ettepaneku teinud wastastikku maadega wahetust teha.

Mitmesugused sõjateated.

Serbia ajakirjanduse büroo teatab: Nagu juba waremalt selgeks tehtud, tarwitasid austrialased peaaegu igas lahingus, mis neil serblastega ees oli, lõhkekuulisid. Seda tõendawad ka wäljamaa asjatundjad ning wäljamaa ajakirjanikud.

Sõjasaagi hulgas, mis serblastele wiimases lahingus waraks sai, leidub **suurel mõõdul lõhkekuulisid**. Nüüd tuleb ilmsiks, et waenlane samasuguseid kuulisid nendes kokkupõrkamistes tarwitab, mis praegu Drina, Sawa ja Donau jõgede! Austria ning Serbia patrulide wahel käimas.

Kui waenlane ka edaspidi lõhkekuulide tarwitamisest ei loobu, siis peawad serblased samuti lõhkekuulid tarwitusele wõtma.

— Sofiast tuleb teade, et türklased Konstantinopolis von der Goltz-pascha ja teiste Saksa kindralite tapmist on katsunud korda saata. Lähemad teated puuduwad.

— Saksa ja Amerika wahekord halweneb. Zwikaus asuw sõjakomitee on ära keelanud Amerikast saadetud kingitusi soldatitele kätte anda, keeldu sellega põhjendades, et Amerika erapooletust olla rikkunud.

— Roomas on sõjaline meeleolu kaswamas ja **rahwas nõuab sõja algamist.** Erapooletuse senine kaitseja Giolitti on nende kilda läinud, kes Italia tegelikku wahelesegamist nõuawad. Ka sotsialistide juhid Turati ja Treves on nende poole lõunud ja tõendanud, et sotsialistid sõja sündimisel mingisuguseid walitsuse wastu sihitud sammusid ega streikisid ette ei wõta.

— Austria 7. jalawäe diwisjoni ülemaks on nimetatud kindral Fer, 50. jalawäe diwisjoni ülemaks kindral Menlsen, 106. landsturmi diwisjoni ülemaks kindral Blätte.

Wälj. Kirjast. Osaüh. „Ühiseln“.
Wastutaw toimetaja A. Janson.

Dr. L. JAKOBSON.
606-914 süfilise, wenerika-, naha- ja suguh. nõrkuse, elektri arstimise spetsialist. Iga päew 9—11 h. ja k. 1—8 õ., pühapäew k. 10—1 l. p. Вознесенскій пр. (уг. 3-й роты) д. 31, кв. 6.

Dr. Kroll teine trepp Puschkinsk. Newski 79
Kõige uuemad tripperi ja tema järeld. arstim. wiisid. Sifilis (914 kõik. elektri. Wastuw. 9—1 ja 6—9 õ. naister. 2—4, tel. 559-71. Kehwematele kärteisaawad.

Hamba Arst
M. Joelson, Офицерская, 9, кв. 18. Sissekäik hoowist. Kunstl. hambad platega ja ilma. Wäljatõmbam. ilma waluta, wastuwõtmine 5—9, pühapäewal kella 10—6. Teenijatele alandatud hindadega.

Tripper ja sifilis
igap. 8—1 ja 5—11. Nikolajewskaja 42
Dr. Trof.

Olaw ämmaemand
annab sünnit. ja raskejalgiet. nõu ja abi igal ajal. Pet. pool. Широкая, 20, кв. 17. Tel. 279—12.

Juurdelõikuse- ja õmbluse-kursused.
J. Lenow.
Wos. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Partsi metodi järele opetatakse lühikese aja sees amet kätte. Teenistuses olejad wõtwad ka pühapäewitl õpetust saada. Sealsamas müüakse ka kõige uuemaid moodilehte ja schnittisid walmis ja tellimise peale. Seletused ka Eesti keeles.

„LEEK“

ilmub kindlal äritsel alusel juba teist aastakäiku **igal reedel** ja on ainukene sellesarnane ajakiri pildirohkuse (iseäranis sõjapiltidest) ja rahwalik-huwitawa sisu poolest Eestis. „Leek“ ilmub mitmewärwiliste piltidega ilusrükli paberil suures 16 leheküljelises kaustas. Uued Pant Pruua nalja laulud ilmuwad kohe järgemööda. **Nõudke** „Leeki“ igast raamatukauplusest ja ajalehemüüjalt linnas ja maal!

Eesti asundused saatke „Leegile“ tellimisi ja pilta ühes kirjeldustega asunduste elust! Hind 10 kop. Proowinumber 10 kop. margi wastu. „Leek“ maksab aastas 4 rbl., ½ a. 2.10 k., ¼ a. 1.10 k. Maasandeks aastalõpul täielik adress- ja mitmewärwiline seinakalender 1916 a. jaoks.

„Leeki“ wõib postkontori ja ajalehtede tellimiste wastuwõtja kaudu tellida. Adr.: „Leek“, Ревель. Toimetus Suurel Karja uul., nr. 8, Tallinnas.

„Leegi“
tellimisi wõtab wastu ja müüb üksikuid numbrid Petrogradis
„Ühiseln“ raamatukauplus.
Офицерская, 5.

Walitsuse poolt kinnitatud **schofferite kool** Insenéri juhatusel.
Sõitmise kiirelt ära õpetam. Maks õpetuse eest 85 rbl., **Garash Nagan.**
Jaokaupa maks on wõimalik. Wosnesenski, 3, telef. 527-08.

„Pealinna Teataja“

üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:

„Ühiseln“ raamatukauplus Офицерская, 5.
A. Luige raamatukaupl. В. О., 11 л., д. 36.
Wennaste Lammas magasin Литейный пр., 28.
Th. Lemberg'i piima ja wõi kaupl. Гесслеровскій пер., 29.
M. Bowa tubakamagasin. Обводный кан., 122. Balti waksali lähedal.
Michelsoni kaupl. Екатерининск. кан. 152.
J. Marko uurimagasin. Курляндская, 26.
A. Reinwaldt'i tubakakauplus. Глазовая, д. 1.
Sepa piimakauplus. Пет. стор., Малый пр., 66.
J. Tärna piimakauplus. В. О., Гавань, уг. Малый пр. и Княгининской ул. Городск. рын., № 20.
P. Jõks'i tubakakauplus. Остр., Голодай, Желѣзнодорожная ул., 12.
Soome waksalis — ajalehtede ja raamatute kioskides.
Anna Kogeri piimakauplus. Пет. стор., Малый пр., д. 22.
K. Motshalowi tubakakaupl. Безбородкинскій пр. д. 13/27
E. Steinbergi tubakakaupl., Soome waksali wastas.
O. Steinbergi pagari äri. Выб. стор. уг. Ломанской и Нюстадской 5—7.
A. Lanteri piimaäris, Забалканскій пр., 14.
Golojewsky wärwim. magasin. Суворовскій пр. 40а.
R. Siimann'i piimakauplus, В. О., уг. 3 лин. и Средн. пр., 34/15.
Schilbergi kauplus, уг. 9 роты и Лермонтовскаго пр., д. 23.
ja kõik ajalehemüüjad uulitsatel.

Petrogradis wõetakse
„Pealinna Teataja“
tellimisi wastu järgmistes kohtades:

„Pealinna Teataja“ kontoris: Katarina kan., nr. 29.
„Ühiseln“ raamatukaupl. Ohwitseri uul., nr. 5.
Hra K. Laaretok Põhja Wast. Kred. Ühisuses — S. Konjuschennaja uul., nr. 10.
Hra J. Kaarna, Petr. E. Laenu- ja Hoiu-Ühisuses — Italjanskaja uul., nr. 5.
E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.
O. Steinberg, pagari äri — Wiib. pool., Lomanski ja Njustadski nurgal, nr. 5—7.
A. Luige raamatukaupl. — W. S., 11 liin, nr. 36.
Hra A. Juhkamson — W. S., 7 liin, nr. 32.
Hra T. Niomar — Ohwitseri uul., nr. 54.
„Livonia“ piimaäris — Sabalkanski pr., nr. 14.
„Produkti“ piimaäris — Spasski per., nr. 3.
R. Siimanni piimaäris — W. S., 3 liin, nr. 34/15 ja W. S., 12 liin, nr. 11.

Kiwichitus kohe wälja anda, sarjalaut 40 sülda pikk, 9 sülda lai, ühes krohwimisega ja tsement põrandatega. Sinnasam tarwitatakse kahte puusseppa, atua töö peale, tüki wiisi ehk kuu wiisi. Kuupalk 25 rublani, ülespidamine prii. Ст. Всеволожская, Ириновск. жел. дор. 9 Wadi.

Koduma ja asunduste piimaühisustele!
Pealinna Eesti Kaubatarwit. Ühisus
„Okonom“
Петр., Разъѣзжая, 12, тел. 197-12
ostab wõid, pressitud koort, — kohupiima ja juustu. —

Mustwees
wõtab
„Pealinna Teataja“
tellimisi wastu ja müüb üksikuid numbrid
H. Martinsoni
raamatukauplus.

Liigowos
wõtab
„Pealinna Teataja“
tellimisi wastu
hra **G. Wiitsemann.**

52 полнаго собранія сочиненій
книги Л. Н. ТОЛСТОГО,
въ которое войдутъ:
„Война и миръ“. „Анна Каренина“. „Дѣтство, отрочество и юность“. Разсказы. Драматическія произведенія. Посмертныя сочиненія. Религіозныя, философскія и педагогическія сочиненія. Повѣсти и разсказы для народныхъ изданій. Сочиненія и статьи объ искусствѣ. Переписка.
Полное собраніе сочиненій Л. Н. ТОЛСТОГО будетъ заключать въ себѣ около **8500—9000** страницъ.

52 ЕЖЕНЕДѢЛЬНАГО ИЛЛЮСТРИРОВАННАГО ЖУРНАЛА ДЛЯ СЕМЬИ
№№ „Всемірная Панорама“
ПОДПИСНАЯ ЦѢНА въ годъ съ доставкой и пересылкой **6 руб. 75 коп.**
ПОДПИСКА ПРОДОЛЖАЕТСЯ.
Допускается разсрочка: при подпискѣ—**3** руб., къ 1 марта—**2** руб., къ 1 мая **1** руб. **75** коп.

Лица, желающія получить журналъ, полное собраніе сочиненій Л. Н. ТОЛСТОГО и слѣдующихъ 10 классиковъ: А. С. Пушкина, Н. В. Гоголя, М. Ю. Лермонтова, А. В. Кольцова, И. А. Крылова, А. С. Грибоѣдова, С. Т. Аксакова, Н. Г. Помяловскаго, А. А. Марлинскаго, Д. И. Фонвизина.
ПЛАТЯТЪ:
за **104** книги **„КЛАССИЧЕСКОЙ БИБЛІОТЕКИ“ 13 руб.**
съ доставкой и пересылкой.
Допускается разсрочка: при подпискѣ — 6 рублей, къ 1 марта — 4 рубля и къ 1 мая — 3 рубля.

Желающія получить журналъ, полное собраніе сочиненій Л. Н. ТОЛСТОГО и 20 русскихъ классиковъ:
А. С. Пушкина, Н. В. Гоголя, М. Ю. Лермонтова, А. В. Кольцова, И. А. Крылова, А. С. Грибоѣдова, С. Т. Аксакова, Н. Г. Помяловскаго, А. А. Марлинскаго, Д. И. Фонвизина, Императрицы Екатерины II, Н. В. Ломоносова, Г. Р. Державина, Н. М. Карамзина, В. А. Жуковскаго, Т. Г. Шевченко, Л. А. Мея, А. А. Дельвига, И. И. Хемницера, М. Н. Загоскина.
ПЛАТЯТЪ:
за **156** книги **„КЛАССИЧЕСКОЙ БИБЛІОТЕКИ“ 19 р.**
ДОПУСКАЕТСЯ РАЗСРОЧКА: при подпискѣ—10 руб., къ 1 марта—5 рублей и къ 1 мая 4 рубля.
Подписныя деньги адресовать: Акціонерн. О-ву „Копейка“, Петроградъ, Лиговская, 111-113, собств. домъ.

Trükitud J. Watsari trükikojas, Petrogradis, Sadowaja 35.